

Ma Jian: Cenneti Öldürmek*

Ma Jian: The Dark Road

Feyza GÖREZ¹

*“Bütün insanlar aynı dilde acı çeker;
aynı dilde gülümsedikleri gibi...”*

Geliş Tarihi-
Date of Submission: 31.05.2023

Kabul Tarihi-
Date of Acceptance: 08.06.2023

Yayın Tarihi-
Date of Publication: 28.06.2023

Değerlendirme- Peer-Review: İki Dış
Hakem / Çift Taraflı Körleme- Double
anonymized - Two External

Atıf Bilgisi- Citation:
Görez, Feyza. “Ma Jian: Cenneti Öldürmek”.
*International Journal of Language and
Translation Studies*, 3 (Haziran 2023), 69-73.

Benzerlik Taraması Plagiarism Checks:
Yapıldı - Yes – iThenticate

Çıkar Çatışması- Conflicts of Interest: Çıkar
çatışması beyan edilmemiştir- The author(s)
has no conflict of interest to declare.

Finansman- Grant Support: Bu araştırmayı
desteklemek için dış fon kullanılmamıştır- The
author(s) acknowledge that they received no
external funding in support of this research.

Telif Hakkı & Lisans-Copyright & License:
Yazarlar Dergide yayınlanan çalışmalarını
telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-
NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır-
Authors publishing with the journal retain the
copyright to their work licensed under the CC
BY-NC 4.0.

Çin’den bahsederken aklımıza gelen ilk tanımlamalardan biri şüphesiz, dünyanın en kalabalık ülkesi olmasıdır. Ancak geçtiğimiz yıl, 1961’den bu yana düzenli olarak artan Çin nüfusu ilk defa gerileme göstermiştir ve hatta Birleşmiş Milletler’in yaptığı açıklamaya göre 2023 yılı ortalarında dünyanın en kalabalık ülkeler listesindeki birinciliğini Hindistan’a devredileceği öngörülmektedir (United Nations, 2023). Feodalizmden cumhuriyete giden süreçte Çin toplumu köylü isyanları, iç savaş, doğal afetler gibi pek çok zorluklardan geçmiş ve 1949’da Mao’nın önderliğinde tarihlerinde yeni bir sayfa açılmıştır. Bu süreçte köylülerin desteğini arkasında bulunduran Mao, üretimi canlandırmak adına ülkedeki tarımsal faaliyetlerin artırılması ve yeni kurulan fabrikalarda hammaddelerin işlenmesi gibi kalkınma planlarını devreye sokmuştur. Üretim ve tüketim dengesinin kurulması ile ilgili çalışmalar ülkede iş gücü ihtiyacını arttırmıştır. Ailelerin çok çocuk sahibi olup üretime ve iş gücüne katkı sağlaması için çalışmalar yapılmıştır. Mao’nun başarılı ya da başarısız olarak nitelendirilebilecek bir dizi reformundan 1976’da ölümüne kadar Çin nüfusu kontrolsüz bir şekilde artış göstermiştir. 1979’da Çin Tipi Sosyalizm adı altında Ekonomik Açılım ile yeni reformlar ortaya koyan

* Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Çin Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, fgorez@erciyes.edu.tr ORCID: 0000-0002-7431-8877

Asst. Prof. Dr., Erciyes University, Faculty of Letters, Department of Chinese Language and Literature, Kayseri, Turkey, fgorez@erciyes.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-7431-8877

Deng Xiaoping, nüfus artış hızını azaltmak ve hâlihazırda bulunan genç nüfusun iş gücüne verimli katkı sağlaması amacıyla Tek Çocuk Politikası'nı uygulamaya koymuştur (Holcombe, 2019). Bu politika özellikle nüfusun %80'inin yaşadığı kırsal bölgelerde çok katı bir şekilde uygulanmış ve feodal rejime sıkı sıkıya bağlı kalmayı tercih eden köylü aileleri oldukça olumsuz etkilemiştir. 1979'dan beri uygulanan politikaya 2013 yılında esneklik, 2016 yılında koşulsuz iki çocuk serbestliği getirilmiştir. 2021 yılında Komünist Parti Merkez Komitesi tarafından Uzun Vadeli Dengeli Nüfus Gelişimini Teşvik Etmeye Yönelik Kararlar açıklanmış ve tüm eyaletler, özerk bölgeler ve doğrudan

merkeze bağlı belediyelerde üç çocuk politikasının yasalara uygun olarak uygulanması kararı duyurulmuştur (Çin Halk Cumhuriyeti Merkezi Halk Politikası Resmi Web Sitesi, 2021). Bu politikayı tarih ya da sosyoloji perspektifinden inceleyen birçok çalışma mevcuttur. Tek çocuk politikası ile alakalı yazılmış edebi eserler sayıca çok olmamakla birlikte, insanların bu dönemde yaşadıklarını gerçek ve kurgu olaylar etrafında harmanlaması bakımından önem arz etmektedir (Codeluppi, 2016, s. 5).

2013 yılında Çin doğumlu İngiliz yazar Ma Jian tarafından yazılmış, orijinal adı The Dark Road olan roman 2020 yılında Cenneti Öldürmek adıyla Gözde Soykan tarafından İngilizce aslından çevrilerek Martı Yayınları'ndan basılmıştır. Roman karton kapak olarak yaklaşık 13x20 cm ölçüsüne sahiptir ve 464 sayfadan oluşmaktadır. Yazar-anlatıcı bir tarzda yazılan eserde bölüm numaralandırılması yapmamış ancak her 10-12 sayfa sonunda yeni bir bölüm başlamıştır. Her bölümün başında o bölüme ait 6-7 tane anahtar kelime verilmiştir. Bunun yanı sıra bazı bölümlerde koyu renkli yazı tipiyle “bebek ruh” olarak farklı bir anlatım tekniği kullanılmıştır. Roman, 1990'larda Jiang Zemin'in liderliği sırasında Çin'in kırsal kesiminde geçmektedir.

Romanın ana kahramanları, Tanrıça Nuwa'nın soyundan geldiğine inanıp, bununla gurur duyan Meili adlı bir köylü kız ile Konfüçyüs'ün yetmiş altıncı kuşaktan torunu olan aile bağlarına ve atalarının öğretilerine sıkı sıkıya tutunmuş köy öğretmeni kocası Kongzi'dir. Roman Meili ve Kongzi'nin tek çocuk politikasına direnerek nesillerini devam ettirme kaygısıyla erkek çocuk

dünyaya getirme uğruna yaşadıkları sıkıntıları konu alır. Nannan adında bir kız çocuğu bulunan Meili, kocasının soyunu devam ettirmek için erkek çocuktaki ısrarı sonucunda yasal olmayan ikinci hamileliğini yaşamaktadır. Bu esnada ülke çapında tek çocuk politikası kapsamında sıkı denetimler devam eder. Aile Planlama memurları bütün evleri gezerek ya hamile kadınları zorla kürtaj eder ya da tekrar hamile kalmamaları için doğum kontrol yöntemleri kullanmaya zorlar. Çocuklarını yasal olmayan yollarla doğurabilmek için iki yaşındaki kızlarını da yanlarına alarak yaşadıkları köyden ayrılan karı koca Yangzi Nehri kıyılarında kendileri gibi yerleşim izni olmayan grupların arasına katılır. Bir kayıkta yaşamaya başlayan aile nehirde baktıkları ördek ve kazları satarak az da olsa para kazanırken, bunun mümkün olmadığı durumlarda ise çöplükten buldukları yiyecekleri yiyerek karınlarını doyurmaya çalışırlar. Fakat Meili sekiz aylık hamileyken Aile Planlama memurlarına yakalanır ve kürtaj esnasında erkek olduğunu anladığı çocukları Mutluluk'a veda etmek zorunda kalır. Doğmamış bebeğini Yangzi Nehri'nin derinliklerine gömen Meili için yaşam artık daha zordur. Meili tekrar hamile kalmaktan korktuğu için kocasından gizli spiral taktırmış olmasına rağmen çok geçmeden tekrar hamile kalır. Erkek kardeşi Aile Planlama memuru olan köydeki ebelerden birine verdikleri rüşvet ile çocuklarını dünyaya getirmiş olsalar da Sudadoğan da bir kız çocuğudur ve Kongzi bundan hiç memnun olmaz. Birkaç ay sonra bebeğin bedensel anormalliklerini fark eden Kongzi, Meili'nin para kazanmak için pazara çıktığı bir günde gizlice bebeği satmaya götürür. Meili bu duruma çok sinirlenir ve ailesini terk eder ancak ikamet izni olmadan şehre girdiği için Geri İade Merkezi tarafından yakalanıp tutuklanır. Başına gelen bir dizi felaketten sonra ailesine geri dönse de artık fikir ve düşünceleriyle bambaşka biri olur. Batı'nın atık teknolojilerini yığıldığı bir yer olan Cennet Kasabasına yerleşen aile yeni bir düzen kurma hayali kurar. Meili buraya varır varmaz son kez dördüncü defa hamile kalır. Gizlice çektiği bir ultrasonla bebeğinin kız olduğunu öğrenen Meili onu doğurmaktan korkar. Cennet Kasabasında ilk olarak hurda ayıklama ve çocuk bakım işi yapan Meili, daha sonra bebek malzemeleri sattığı kendi dükkanını işletmeye başlar, sonunda da bir teknoloji firmasına ortak olur. Kızı da olsa yasa dışı çocuk doğurmanın cezasını ödeyecek parayı biriktirip köyüne, ailesine dönme hayalleri kurmaya devam eder. Bu sırada Meili'nin modern düşüncelerine ve hayata dair yeni fikirlerine alışamayan kocası ile de aralarına soğukluk girer. İlk kızları Nannan'ın kaybolması ve bulunamaması, Meili için son darbe olur. Bu esnada beş yıldır Meili'nin doğurmaktan korktuğu ve doğmaktan da korkan bebek ruh "Cennet" artık doğum için hazırdır. Meili bu zorlu hayata gözlerini yumduğu anda bebek ruhun üçüncü

reenkarnasyonu Cennet, şaşırtıcı bir şekilde Konfüçyüs'ün yetmiş yedinci kuşaktan erkek torunu olarak dünyaya gözlerini açar (Ma, 2020).

Roman insanların içinde buldukları sınırlayıcı dünyada hayatta kalma arzularını anlatırken, aile, özgürlük, bireysel haklar gibi derin ve evrensel konuları da ele alır. Ma Jian'in sürükleyici ve dokunaklı anlatımında okuyucu bir yandan toplumsal olarak zorlayıcı bir konu çerçevesinde insan doğasının dayanma gücünü ve umudun kaybedilmemesi gerektiğini okurken, diğer yandan kendini, insanlığı, aşkı ve umudu sorgulayan bir kurgunun içinde bulur. Bütün bunların yanı sıra eserde Çin kültürüne ait öğelerin detaylı anlatımı da yer almaktadır. Konfüçyanizme ait örnek evlat ilkesi, bahar bayramı gelenekleri, doğum ve ölüm ritüelleri, mutfak ve yemek kültürü, aile içi kadın erkek ve çocuk ilişkileri, kadının toplum ve aile içindeki konumu gibi Çin kültürüne ait pek çok örnek uzun betimlemelerle okuyucuya sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- Codeluppi, M. (2016). Inner and Outer Resistance to China: The Pursuit of Freedom in A Free Life. *Trans -*, 20. <https://doi.org/10.4000/trans.1358>
- Hao, Y. Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Devlet Konseyi'nin Doğum Politikasını Optimize Etme ve Uzun Vadeli Dengeli Nüfus Gelişimini Teşvik Etme Kararı - Merkezi Belgeler - Çin Hükümet Ağı. https://www.gov.cn/zhengce/2021-07/20/content_5626190.html (07.06.2023 tarihinde erişildi.)
- Holcombe, C. (2019). *Doğu Asya Tarihi: Çin Japonya Kore*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Ma, J. (2020). *Cenneti Öldürmek*. İstanbul: Martı Yayınları.
- United Nations. *India to overtake China as world's most populous country in April 2023, United Nations projects | United Nations*. <https://www.un.org/en/desa/india-overtake-china-world-most-populous-country-april-2023-united-nations-projects> (28.05.2023 tarihinde erişildi.)